

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

Χρήστος Γρηγορίου

Επικ. Καθηγητής Φιλοσοφίας της Τέχνης - Αισθητικής

Προκαντιανή και καντιανή Αισθητική

Ο 18ος αιώνας δεν είναι μόνο ο αιώνας που τυπικά γεννά την Αισθητική ως αυτόνομο κλάδο της φιλοσοφίας, είναι επίσης ο αιώνας, στο πλαίσιο του οποίου αναπτύσσεται ένας εξαιρετικά πλούσιος διάλογος αναφορικά με τη φύση του ωραίου και της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Ο Cassirer μίλησε για «αιώνα της κριτικής». Είναι ο αιώνας που βλέπει να διασταυρώνουν τα ξίφη τους για τα θέματα αυτά οι τρεις μεγάλες φιλοσοφικές παραδόσεις του ορθολογισμού, του εμπειρισμού και του ιδεαλισμού. Αυτή τη συζήτηση θα προσπαθήσουμε να ανασυγκροτήσουμε στο πλαίσιο της εισήγησης, εστιάζοντας το ενδιαφέρον μας στο αισθητικό έργο των Baumgarten, Burke και Kant. Πρόκειται για μια εξαιρετικά σημαντική διαμάχη αναφορικά με τον αντικειμενικό ή υποκειμενικό χαρακτήρα του ωραίου, καθώς ο Baumgarten θα υπερασπίσει τη θέση ότι η αισθητική συνιστά «κατώτερη επιστήμη», ο Burke ότι εδράζεται στα στοιχειώδη πάθη της ηδονής και του πόνου και ο Kant ότι αποτελεί ένα παιχνίδι των γνωστικών δυνάμεων του ανθρώπου, υποκειμενικό μεν, αλλά δυνάμει καθολικεύσιμο. Στο πλαίσιο αυτής της συζήτησης πολύ ενδιαφέρον παρουσιάζει η μετανόηση από μια φιλοσοφία της τέχνης, που ενδιαφέρεται να προσδιορίσει α priori κανόνες για την τέχνη, σε μια αισθητική της φύσης, που αναζητά τα ανθρωπολογικά θεμέλια της αισθητικής εμπειρίας, καθώς επίσης και η ανάδυση της αισθητικής ποιότητας του υψηλού, που έμελλε να ασκήσει ιδιαίτερη επίδραση στην μετέπειτα εξέλιξη της ιστορίας της τέχνης.

Λέξεις κλειδιά: Baumgarten, Burke, Kant, το ωραίο, το υψηλό